

Advies over de Notificatie-app

(versie 23 juni 2020)

Van: Taskforce Gedragwetenschappen

Aan:

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Kopie aan:

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Onderwerp: Advies aan VWS over de notificatie-app naar aanleiding van hun vragen van 19 juni 2020 (5.1.2e)

Status: Geaccordeerd door de Taskforce Gedragwetenschappen

1 Hoe weegt u sensitiviteit versus specificiteit?

- Gebalanceerde trade-off
- Sensitiviteit is belangrijker ("we mogen geen meldingen missen")
- Specificiteit is belangrijker ("we willen geen onterechte meldingen")

De weging is afhankelijk van de gehanteerde visie. Uitgaande van het PVE dan is het doel vooral zoveel mogelijk meldingen om juist zo te bezien wat de aanvulling van de app is t.o.v. traditional BCO. De huidige trade-off van 77/74 lijkt de meest acceptabele trade-off, uitgaande van de aanname dat zodra een van de twee verhoogd wordt de relatieve afname in de andere veel groter is. Communiceer over deze mate van betrouwbaarheid naar de burgers (zie reactie bij #4).

Verder geeft de TF de overweging mee om inzicht te krijgen in het percentage ziektegevallen o.b.v. de test na melding (incl. vergelijking gevallen met en zonder symptomen) en dit ook mee te nemen in de communicatie naar burgers.

Tenslotte wil de TF de volgende gedachte meegeven. Het missen van risico op besmetting kan als minder ernstig worden beschouwd dan het vaak optreden van vals positieven. Frequentie vals positieven kunnen namelijk het draagvlak voor de app ondermijnen terwijl het missen van een risico op besmetting nu al vaak zal voorkomen omdat 100% adoptie niet bereikt zal worden. Mogelijk kunnen de instelwaarden dynamisch gekozen worden afhankelijk van de up-take en fase van de epidemie.

2 Acht u de gevonden betrouwbaarheidsniveaus aanvaardbaar?

Bij veel gebruikers zouden veel vals positieve app meldingen mogelijk zijn. Dit is echter direct afhankelijk van het aantal positieve testen (momenteel is dat aantal vrij laag).

De TF adviseert heel accuraat te zijn in communicatie in de app en begrijpelijke meta-communicatie rondom app (zie reactie bij #4).

Aangezien de hoeveelheid meldingen lager wordt bij een lagere up-take van de app kan dit voor het identificeren van hotspots voor de GGD ruim voldoende zijn. Dit geldt niet voor het afdekken van de individuele risico's. Verwachtingsmanagement en communicatie moeten hierop afgestemd zijn.

3 Welke betrouwbaarheidsniveaus acht u nodig om aanvullend te kunnen zijn op het bron & contactonderzoek (BCO)

Deze vraag kan beter beantwoord worden door TF DOBC.

4 Welke aanvullende maatregelen of toelichting acht u vanuit de gedragswetenschappen nodig om de gebruikers bewust te maken van de betrouwbaarheid van de meldingen?

Van belang is om ook te testen hoe de intenties en emoties zijn rond de meldprocedure en hoe goed geformuleerde meldingen zijn vanuit de app. Bij notificatie van mogelijke besmetting de toelichting blijven herhalen met de context (risico gelopen, niet altijd klachten bij besmetting, niet altijd ook besmet). Beperk de meldingen niet enkel tot de app maar ook in meta-communicatie rondom app en door GGD-medewerkers tijdens en na test (ook door andere zorgprofessionals (m.n. huisarts) als men hierover in contact treedt m.b.t. uitslag).

Speciale aandacht is nodig voor de "foutief" positief genotificeerde gebruikers. De burger merkt bij het gebruik van de app niet of een melding ofwel een *echte* fout positieve melding is (ze krijgen een melding, terwijl dat niet had gemoeten) of dat de melding een true positive was (ze krijgen een melding, en dat klopt) maar ze zijn vervolgens niet ziek geworden. Daarom is het belangrijk om transparant te communiceren over de grenzen van de techniek en daarbij ook te blijven benadrukken dat niet iedereen ziek wordt na een mogelijk risicocontact.

Deze twee zaken tezamen maken dat het onvermijdelijk is, dat mensen zich herhaaldelijk zullen laten testen of gevraagd wordt in quarantaine gaan zonder dat ze ziek worden. Recent RIVM-onderzoek wijst echter uit dat mensen nu al met milde klachten niet in quarantaine gaan (<https://www.rivm.nl/en/news/many-people-willing-to-isolate-at-home-in-case-of-positive-covid-19-test>). De keten app-melding en vervolgens laten testen moet het hoofddoel van de Notificatie app zijn en blijven

In het advies van de Taskforce gedragswetenschappen op 4 juni, komt dit onderwerp ook uitgebreid aan bod. Hieronder de kern een korte samenvatting en herhaling van de belangrijkste punten:

Een aantal effecten van vals positieven op preventief gedrag kunnen vanuit gedragstheorie wel opgetekend worden, en zijn overigens ook relevant voor de formulering van de formuleringen van app teksten en notificaties.

- Een in de ogen van de burger 'vals positief' kan riskant gedrag aanmoedigen door mensen een vals gevoel van veiligheid te geven. Immers, als men meerdere keren in aanraking komt met een geïnfecteerd persoon en niet ziek wordt, dan kan dit de verwachte vatbaarheid (perceived susceptibility) verlagen. Dit is problematisch, want de verwachte vatbaarheid is vaak meer van invloed op gedrag dan de verwachte ernst van de consequenties (severity). Een gerelateerd gevolg is dat men stopt met het gebruik van de Notificatie app en niet meer aan de zo belangrijke detectieketen meewerkt.
- De eerste keer dat iemand een notificatie ontvangt dat hij/zij in contact is geweest met een besmet persoon, en dus zelf risico loopt om ziek te worden, kan aanzienlijke angstgevoelens opwekken. Dit kan effectief kan zijn in gedragsverandering als dit in goede banen geleid wordt en - er bijvoorbeeld een duidelijk en eenduidig handelingsperspectief is (response en self-efficacy) dat ook binnen afzienbare tijd tot gewenst resultaat leidt (testen – betrouwbaar resultaat). Dit geeft mensen het gevoel van controle wat bijdraagt aan angstreductie. Daarom dient de test goed en snel toegankelijk te zijn.
- Herhaaldelijke notificatie zonder ziek te worden, of regelmatig nauw contact met anderen zonder een notificatie te ontvangen, kan ook resulteren in verlagingen van de response efficacy van het gedrag rond physical distancing. "Ondanks dat er contact is geweest ben ik niet ziek geworden, blijkbaar is dit gedrag niet nodig om het te voorkomen", maar ook in het niet meer opvolgen van de Notificatie app meldingen (zich niet mee laten testen bij meldingen, niet meer in quarantaine gaan etc). Dit negatief effect is meer van belang naarmate de adoptie minder goed is: als weinig mensen de app hebben is het waarschijnlijk dat je niet vaak een notificatie krijgt, ook niet als je in de buurt van iemand (met of zonder klachten) bent geweest.

De bovenstaande drie effecten kunnen vervolgens nog eens negatief worden beïnvloed door reacties van de sociale omgeving. Men bevestigt elkaars percepties wat kan resulteren in een negatievere houding en het niet adopteren of verwijderen van de app. Daarnaast kunnen deze effecten de self-efficacy verlagen: "Hoe goed ben ik in staat om het gewenste gedrag (physical distancing, in quarantaine gaan) uit te voeren?" Het kan als een steeds moeilijker opgave worden gezien omdat men tijdens de quarantaine ervaart wat de moeilijkheden zijn en men meer twijfels krijgt over de effectiviteit de Notificatie app (sensiviteit/ specificiteit m.b.t. ziekte indexering).

Het is belangrijk dat de notificaties (en de overige teksten in de Notificatie app) dusdanig geformuleerd zijn dat de bovenstaande effecten zoveel mogelijk voorkomen worden. Dit kan concreet op de volgende manieren:

- Voorkomen vermindering verwachte vatbaarheid: in de notificatie het risico heel duidelijk blijven noemen/herhalen op verschillende wijzen en met een variatie aan formuleringen, zonder dat dit bij de gemiddelde gebruiker het gevoel van anonimiteit teniet doet. Hoe kunnen we dit soort boodschappen combineren met het idee 'we slaan niets op'?
- Voorkomen vermindering response efficacy: hier kan een formulering over opgenomen kunnen worden. Hierbij zou kunnen worden doorverwezen naar de thuisrapportage-app (zie de eerdere opmerking over het advies van de Taskforce Gedragwetenschappen over de functionaliteit van de Applicatie Thuisrapportage
- Voorkomen vermindering self efficacy: erkennen dat de quarantaine veel impact heeft voor het getroffen individu en formuleren van pragmatische tips
- In meta-communicatie rondom de Notificatie app: voorkomen van verlies van vertrouwen in effectiviteit van de Notificatie app door reële verwachtingen t.a.v. de functie en effectiviteit van de Notificatie app te scheppen en (latere) inzichten

in die effectiviteit (is nu nog geen zicht op) te delen met gebruikers/algemeen publiek.

In het algemeen is het raadzaam de boodschap aan te passen naarmate een gebruiker al vaker notificaties heeft ontvangen, zo mogelijk de fout positieve meldingen in ogenschouw genomen zodat hij/zij niet elke keer exact dezelfde boodschap krijgt. Ook is het goed om boodschappen gebaseerd op andere predictoren te blijven herhalen, bijvoorbeeld via de nadruk op het belang van de gezamenlijke actie.

Tenslotte; geef duidelijk aan dat het BCO ondersteunt (i.e., het is aanvullend hierop) en de eerder in de media verschenen vereiste 60% up-take hierdoor niet van toepassing is (<https://www.research.ox.ac.uk/Article/2020-04-16-digital-contact-tracing-can-slow-or-even-stop-coronavirus-transmission-and-ease-us-out-of-lockdown>).

Het blijkt dat in de Duitse situatie dat het getal blijft rondzingen. Benadruk het belang van solidariteit / citizen science / samen hotspots detecteren / samen besmettingshaarden voorkomen als uitgangspunt in de communicatie en niet de individuele bescherming aangezien de Notificatie app dit niet kan waarmaken.